

**ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”**

**ЕТИЧЕН КОДЕКС
ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ВСУ**

Варна, 2013 г.

ПРЕАМБЮЛ

Академичният съвет на ВСУ „Черноризец Храбър”, като взе предвид актовете на европейски институции и на Европейския съюз (Университетска Магна харта от 1988 г., Сорбонска декларация от 1998 г., Болонска декларация от 1999 г., Лисабонска стратегия от 2000 г., Европейска харта на изследователите и Кодекс за поведение при подбор на изследователи от 2005 г.) относно създаването на Европейско пространство за висше образование и Европейско изследователско пространство, както и на европейска икономика, базирана на знанието, изразява своята решимост да работи неотстъпно за тяхното претворяване в конкретни научноизследователски и образователни университетски политики. Един от решаващите подходи за тяхната реализация е съчетаването на правните и морални норми за организация и провеждане на научните изследвания. Моралната страна на тази дейност има силно позитивно въздействие върху научното творчество на изследователите на ВСУ и неговите потребители.

Ръководен от това убеждение, Академичният съвет приема следния **Етичен кодекс за научни изследвания на ВСУ**, който се отнася за преподавателите, докторантите, магистрантите и студентите на университета.

I. СВОБОДА НА ТВОРЧЕСТВО И МОРАЛНА ОТГОВОРНОСТ

1. Изследователите на ВСУ като автори на научни произведения (продукти и услуги) се ползват от правото на свободно творчество и на неговото безпрепятствено представяне пред обществото. Тяхно право е да разясняват и да за-

щитават своите научни тези и убеждения в рамките на Конституцията и законите на Република България и да търсят обществена и държавна закрила при непозволено посегателство срещу това право.

2. Изследователите носят морална отговорност за съблюдаване на Етичния кодекс пред обществото, ВСУ, научната общност, професионалната колегия и обучаемите.

II. МОРАЛНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛЯ КАТО ТВОРЕЦ

Като творец изследователят е морално задължен:

1. При избора на темите на научните изследвания да се съобразява с приоритетните научни направления на ВСУ и да се придържа към изискването за тяхната висока и приносна научна (научно-приложна, художественотворческа) стойност. При този избор да отчита възможното неблагоприятно морално и друго отражение на научните резултати върху обществото и да проявява съзнание и воля да го предотвратява.

2. Да търси достоверни научни резултати, като си служи с годни и верни доказателства и прави обосновани изводи от тях.

3. Да не допуска (под каквато и да е форма и в какъвто и да е обем) и да не прикрива плагиатство, както и да изисква същото от обучаемите.

4. Да съблюдава установените правила за работа с класифицираната информация.

5. При работа в екип да проявява дух на партньорство и готовност за съдружно изпълнение на изследователските задачи.

6. При съавторство да уважава мнението на автора партньор и да отчита коректно начина и обема на участието на всеки съавтор в научното произведение.

7. Да не възпрепятства и да съдейства за предварителното обсъждане на произведението на организирана научна дискусия, да проявява търпимост към критичните мнения и да ги зачита.

8. При провеждане на емпирични изследвания да не уронва честта, да не засяга достойнството, доброто име, личния живот на ангажираните лица и да не застрашава тяхното физическо и психично здраве.

9. Да е честен и отговорен при изпълнение на договорни и правни задължения спрямо възложители на изследователски задачи.

10. Да излага публично и достоверно резултатите от приключилите научни изследвания.

11. Да сътрудничи на всеки одит и във всеки етап на изследванията.

III. МОРАЛНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДРУГИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ, ВСУ И ОБЩЕСТВОТО

1. Като автор на научни рецензии и други видове експертни оценки изследователят е длъжен да ги представя, след като независимо, безпристрастно и задълбочено се е запознал със съответните научни продукции и обективно е отбелязал техните силни и слаби страни.

2. При изпълнение на възложените му функции изследователят е задължен да съхранява и да не дава гласност на ползваната от него служебна и друга информация без съгласието на нейните носители.

3. В случаи на конфликт на интереси изследователят е длъжен да си направи отвод от предоставената му експертна задача.

4. При оценка на научни произведения изследователят е задължен да се съобразява с моралните изисквания за коректност и уважение към авторите и да дава обективни, премерени и обосновани становища за техните творби. Предмет на оценката трябва да бъдат значимостта на проблема, последователността и обосноваността на изложението, валидността на резултатите и изводите, а не светогледът, личните и делови качества на автора.

5. Изследователят, който е в етап на обучение, трябва да поддържа професионални връзки със своя научен ръководител и да отчита приноса му за своето научно изследване.

6. Изследователят трябва да проявява безкористна грижа към по-младите по стаж и академична йерархия колеги и да подпомага тяхното научноизследователско израстване.

7. Като преподавател изследователят е длъжен коректно и толерантно да представя плурализма на методи, мнения, концепции и научни школи, да проявява политическа неутралност, както и внимание към студентските въпроси и научни интереси.

8. Изследователят е задължен да проявява колегиалност в отношенията си с академичния състав.

9. Изследователят няма право да налага на други лица да нарушават изискванията на законодателството и морала, както и да си служи с непочтени средства за постигане на лични изгоди.

10. Изследователят е задължен безпрекословно да се съобразява с правото на интелектуална собственост.

11. Изследователят трябва да проявява безкористност в своята дейност и непримиримост спрямо корупционни практики.

12. Изследователят трябва да бъде лоялен към ВСУ „Черноризец Храбър” и с цялостната си дейност и индивидуално поведение да не уронва неговия престиж.

13. Морално задължение на изследователя е да поема и изпълнява изследователски задачи само в рамките на своя професионален капацитет и да не подвежда другите относно своята научноизследователска компетентност.

14. Изследователят трябва да поддържа и да повишава своята професионална квалификация съобразно принципа „обучение през целия живот”.

15. В обществения живот и в бита поведението на изследователя трябва да отговаря на обществените норми за професионална и научна ангажираност.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Нормите, регламентирани в този Кодекс, се отнасят за дейността на изследователя както на територията на България, така и извън нея.

2. За осигуряване действието на Етичния кодекс, за предотвратяване на нарушения и за съдействие при разрешаване на конфликти се създава Комисия за академична етика, чийто статут се регламентира с вътрешен университетски правен акт.

3. Изпълнението на Етичния кодекс се предявява на изследователя при възникване на трудово правоотношение. Неизпълнението или нарушаването на неговите норми съставлява нарушение на трудовата дисциплина по Кодекса на труда с посочените в него правни последици.

4. Чл. 3 от Заключителните разпоредби се прилага и при възникване на правоотношение по граждански договор. Неизпълнението или нарушаването на норми на Етичния кодекс

могат да бъдат основание за прекратяване на договорните отношения.

Етичният кодекс за научни изследвания е приет с решение на Академичния съвет на ВСУ – Протокол № 11/17.08.2012 година.